

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Назва курсу	Фінансова система
Рівень вищої освіти	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Статус дисципліни	Обов'язкова /вибіркова
Форма здобуття освіти	Денна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS / 90 годин
Мова викладання	Українська
Викладач	Малиновська Галина Василівна
Профайл викладача	https://www.krok.edu.ua/
Контактний телефон	+380666890076
E-mail	malynovskah@krok.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 1 академічна година, щовівторка з 13.00 – 14.00 Online консультації: 1 академічна година, щовівторка з 13.00 – 14.00

1. Коротка анотація: Дисципліна «Фінансова система» є обов'язковою при підготовці фахового молодшого бакалавра за освітньою програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та викладається на 2-му курсі (4-й семестр) в обсязі 3 кредитів за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS.

Дисципліна «Фінансова система» спрямована на формування у студентів цілісної системи знань про надання фундаментальних знань з функціонування фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства, розширення та поглиблення теоретичних знань студентів про фінансову систему держави, порядок формування та використання фондів фінансових ресурсів, які забезпечують функціонування кожної окремої її складової

Мета дисципліни – надання фундаментальних знань з функціонування фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства, розширення та поглиблення теоретичних знань студентів про фінансову систему держави, порядок формування та використання фондів фінансових ресурсів, які забезпечують функціонування кожної окремої її складової.

Завдання вивчення дисципліни «Фінансова система» полягають у: вивченні історичних процесів зародження, становлення та розвитку фінансових відносин в Україні та окремих зарубіжних держав; засвоєнні суті та механізму функціонування фінансів, їх функцій; розкритті теоретичних основ державних, корпоративних і міжнародних фінансів; засвоєнні засад функціонування фінансової системи держави; формуванні у студентів теоретичної і методологічної бази, необхідної для наступного оволодіння практикою використання фінансових інструментів; розумінні закономірностей у сфері фінансових відносин держави, господарюючих суб'єктів та населення, розкриття можливостей використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи.

Предметом вивчення дисципліни є сукупність фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту і національного доходу на макро – і мікрорівнях.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати: основні наукові підходи та сучасні концепції розвитку фінансів; структуру ланок фінансової системи держави та основні взаємозв'язки між ними; організаційну структуру управління фінансовою системою; фінансовий механізм держави та його складові; основні проблеми, які виникають в ході функціонування фінансового механізму та засоби їх розв'язання; форми і види фінансових ресурсів, які є у розпорядженні суб'єктів фінансових відносин; роль фінансів в розвитку ринкових відносин; можливості використання фінансів для формування ефективної економічної політики держави.

уміти: порівнювати та аналізувати погляди різних течій і шкіл та вчених; об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві; аналізувати тенденції розвитку фінансової системи держави, їх окремих ланок, визначати вплив і взаємозв'язок фінансової сфери та соціально-економічних процесів у національній економіці; розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики здійснення фінансової політики держави; застосовувати знання з фінансової науки в практичній діяльності.

2. Результати навчання:

РН 04. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

РН 14. Знати та застосовувати новітні технології та інструменти у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти набуває таких компетентностей:

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури.

СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 12. Здатність використовувати новітні інструменти та технології у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

3. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин/ кредитів ECTS		
	денна	заочна	дистанційна
лекції	14	-	-
семінарські заняття / практичні / лабораторні	26	-	-
самостійна робота	20	-	-
екзамен	30	-	-

4. Пререквізити. Викладання навчальної дисципліни базується на знаннях, отриманих в результаті вивчення ОК1, ОК5, ОК13, ОК14, ОК15, ОК17 і ОК18.

5. Технічне й програмне забезпечення / обладнання. Персональний комп'ютер, загальнонавчальні комп'ютерні програми, проектор, доступ до мережі Інтернет. Комп'ютер повинен бути облаштований відеокамерою та мікрофоном.

6. Політика курсу – студенти мають дотримуватись кодексу академічної доброчесності https://www.krok.edu.ua/download/nakazi/2018-10-18_kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf

Відвідування занять є обов'язковим компонентом освоєння курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) відпрацювання пропущених занять відбувається за погодженням із викладачем дисципліни. Вивчення курсу також можливе за індивідуальним графіком, що регламентується відповідним положенням.

У разі проведення занять в онлайн форматі, здобувач має під'єднатись до навчальної платформи де буде проводитись заняття. Заходити на навчальну платформу (*Teams*) виключно під своїм реальним прізвищем. Під час занять з використанням онлайн платформи *MS Teams* камера має бути увімкненою протягом всього заняття, мікрофон включається за потреби під час відповідей / запитань. У разі відсутності можливості включати камеру, студент має повідомити викладача та отримати дозвіл бути присутнім з вимкненою камерою. В разі не під'єднання та відсутності реакції здобувача на звернення викладача до нього особисто, здобувач вважається відсутнім на занятті.

1. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Суть, необхідність та функції фінансів

Об'єкт, предмет і завдання вивчення навчальної дисципліни “Фінансова система”. Структура навчальної дисципліни, зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки. Предмет і метод фінансової науки. Фінансова наука в Україні. Сучасна світова наукова фінансова думка. Організація навчання. Особливості використання у навчальному процесі підручників, навчальних посібників, законодавчого та інструктивного матеріалу.

Фінансові категорії. Історичний характер фінансів, їх генезис. Фінанси – специфічна форма суспільних відносин, підсистема економічного базису. Об'єктивні передумови виникнення фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Необхідність фінансів в умовах товарного господарства. Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Прості й складні фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Склад та особливості централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів.

Тема 2. Фінансова система України

Суть і поняття фінансової системи країни. Структура фінансової системи України. Принципи побудови фінансової системи. Сфери та ланки фінансових відносин: державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси. Фінансовий ринок як забезпечуюча ланка фінансової системи. Організаційна структура фінансової системи. Вплив фінансової системи на темпи та пропорції розвитку економіки.

Тема 3. Фінансової політика і фінансовий механізм

Сутність та завдання фінансової політики. Суб'єкти фінансової політики. Складові фінансової політики: монетарна і фіскальна політика, фінансова політика у сферах фондового та страхового ринку, у сфері міжбюджетних фінансів, боргова політика. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Напрями реалізації фінансової політики: регламентування фінансових відносин у суспільстві та здійснення поточної фінансової діяльності. Типи фінансової політики: жорстка, помірна регламентація і політика мінімальних обмежень, політика стабілізації, економічного зростання і стимулювання ділової активності. Дискреційна і недискреційна фінансова політика. Етапи процесу формування і реалізації фінансової політики. Фінансова політика на сучасному етапі.

Суть фінансового механізму і його складові елементи. Фінансові методи. Фінансові важелі, стимули, санкції. Організаційна структура і правовий режим фінансового механізму. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти

управління. Функціональні ланки процесу управління фінансами. Стратегічне й оперативне управління. Функції Президента, законодавчих і виконавчих органів влади та управління в галузі загального керівництва фінансами. Повноваження Міністерства фінансів та його структура у сфері оперативного управління фінансами. Управління фінансами на рівні міністерств, відомств, підприємств, домогосподарств.

Тема 4. Державні фінанси

Сутність і склад державних фінансів. Ланки державних фінансів. Характеристика загальнодержавних та місцевих фінансів. Централізовані та децентралізовані фінанси.

Економічна суть та методи мобілізації державних доходів. Види доходів до державного бюджету. Джерела доходів: внутрішні та зовнішні.

Економічна суть і класифікація державних видатків. Державні інвестиції, державні трансферти. Бюджетні кредити та їх роль в розвитку економіки країни.

Тема 5. Бюджет і бюджетна система

Економічна природа і суть бюджету. Бюджет як економічна та юридична категорія. Місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Економічна сутність доходів і видатків бюджету, їх класифікація. Розподільна і контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання в умовах переходу до ринкових відносин. Бюджетна політика держави. Фінансова програма оздоровлення економіки

України та роль бюджету в її здійсненні. Бюджетний устрій і бюджетна система. Поняття бюджетного устрою й бюджетної системи. Види бюджетів України. Розподіл доходів і витрат між ланками бюджетної системи. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регулюючих доходів. Субвенції, субсидії, дотації, їх значення в збалансуванні бюджетів різних рівнів. Бюджетний процес, його поняття, основні елементи. Організація бюджетного планування та його удосконалення. Касове виконання дохідної та видаткової частини державного та місцевих бюджетів. Бюджетні права органів законодавчої і виконавчої влади. Роль державного бюджету у фінансовому забезпеченні економічного і соціального розвитку України. Формування доходів державного бюджету, їх склад і структура. Видатки державного бюджету. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Видатки державного бюджету на соціальний захист населення. Фінансове забезпечення соціальних гарантій населення та фінансування галузей соціальної сфери. Державні видатки, пов'язані з регулюванням економіки. Фінансова підтримка суб'єктів народного господарства. Роль бюджету в здійсненні інвестиційних програм. Фінансова підтримка малого бізнесу. Бюджетний дефіцит. Поняття, причини виникнення. Проблеми скорочення й можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

Тема 6. Податки та податкова система

Суть і функції податків. Роль податків у фіскальній політиці держави. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі і непрямі податки. Особливості окремих видів податків. Прибуткове оподаткування підприємств та організацій. Оподаткування доходів фізичних осіб. Сутність та фіскальна роль податку на додану вартість. Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання. Основи земельного оподаткування в Україні. Плата за ресурси. Економічне призначення ресурсних платежів. Майнове оподаткування. Державне мито. Місцеві податки і збори. Інші платежі до бюджету. Податкова система: поняття, основи побудови. Принципи й методи оподаткування. Податкова система України. Податкова політика. Сучасні податкові системи зарубіжних країн.

Тема 7. Державні цільові фонди

Склад фондів, їх економічна природа і призначення. Пенсійний фонд України: призначення, джерела формування, напрямки використання. Порядок нарахування і оплати обов'язкових страхових внесків на пенсійне страхування підприємствами й громадянами. Фонд соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності: призначення, джерела формування, шляхи використання. Платники, об'єкт нарахування, ставки, джерела сплати обов'язкових платежів на соціальне страхування. Терміни сплати страхових внесків до бюджету. Призначення, джерела формування, напрямки використання фонду соціального страхування на випадок безробіття. Механізм справляння обов'язкових страхових внесків на випадок безробіття. Інші централізовані і децентралізовані фонди цільового призначення. Порядок створення і використання фондів. Роль фондів в фінансовому забезпеченні економічних і соціальних програм. Деякі питання удосконалення системи позабюджетних фондів.

Тема 8. Місцеві фінанси

Суть місцевих фінансів, причини їх появи, їх склад. Місцеві фінанси як система. Основи фінансової автономії місцевих органів влади. Взаємозв'язок місцевих і державних фінансів. Функції місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин. Фінансові ресурси місцевого самоврядування. Система місцевих фінансових інститутів. Місцеві бюджети, їх доходи. Загальнодержавні податки і збори, закріплені за місцевими бюджетами. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Види неподаткових надходжень у місцеві бюджети. Соціальна спрямованість видаткової частини місцевих бюджетів. Фінансування витрат місцевого господарювання. Фінансування адміністративного апарату місцевих органів влади. Інститут комунальної власності у системі місцевих фінансів. Цільові фонди органів місцевого самоврядування.

Тема 9. Державний кредит і державний борг

Характеристика стану бюджету держави та його показники. Антициклічна політика держави. Профіцит та дефіцит бюджету. Види дефіциту і причини його виникнення. Категорії „ бюджетний дефіцит” і „ державний борг”, їх порівняльна характеристика.

Характеристика державного кредиту та державних запозичень. Класифікація видів державного кредиту. Види державних запозичень та їх характеристика.

Види державного боргу. показники державного боргу. Обслуговування державного боргу. Джерелами погашення внутрішнього боргу. Методи управління державним боргом. Економічні наслідки державного боргу.

Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання

Фінанси підприємств, організацій, установ як вихідна ланка фінансової системи. Сутність фінансів суб'єктів господарювання, їх функції та основні принципи організації.

Грошові надходження підприємств, їх склад, економічна характеристика й класифікація. Розмежування коштів підприємств на власні й залучені. Виручка від реалізації продукції, робіт та послуг, її розподіл. Фактори, що впливають на її розмір.

Зміст і класифікація видатків підприємств.

2. Схема курсу

Тиждень /кількість годин	Тема	Вид заняття, розподіл годин	Джерела	Завдання	Термін виконання
1	2	3	4	5	6
1 / 2 год.	Тема 1. Суть, необхідність та функції фінансів Тема 2. Фінансова система України	Лекція, 2 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
2 / 2 год.	Тема 1. Суть, необхідність та функції фінансів Тема 2. Фінансова система України	Практичне заняття, 2 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
3 / 2 год.	Тема 3. Фінансової політика і фінансовий механізм Тема 4. Державні фінанси	Лекція, 2 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень

**Циклова комісія фундаментальних
дисциплін, туризму та фінансів**

1	2	3	4	5	6
4 / 4 год.	Тема 3. Фінансової політика і фінансовий механізм Тема 4. Державні фінанси	Практичне заняття, 4 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
5 / 2 год.	Тема 5. Бюджет і бюджетна система Тема 6. Податки та податкова система	Лекція, 2 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
6 / 4 год.	Тема 5. Бюджет і бюджетна система Тема 6. Податки та податкова система	Практичне заняття, 4 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
7 / 2 год.	Тема 7. Державні цільові фонди	Лекція, 2 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
8 / 4 год.	Тема 7. Державні цільові фонди	Практичне заняття, 4 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
9 / 2 год.	Тема 8. Місцеві фінанси	Лекція, 2 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
10 / 4 год.	Тема 8. Місцеві фінанси	Практичне заняття, 4 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
11 / 2 год.	Тема 9. Державний кредит і державний борг	Лекція, 2 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень

1	2	3	4	5	6
12 / 4 год.	Тема 9. Державний кредит і державний борг	Практичне заняття, 4 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
13 / 2 год.	Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання	Лекція, 2 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
14 / 4 год.	Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання	Практичне заняття, 4 год.	1-35	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
Усього годин: 40	-	40 год.	-	-	-

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Суть, необхідність та функції фінансів	1
2.	Фінансова система України	1
3.	Фінансової політика і фінансовий механізм	2
4.	Державні фінанси	2
5.	Бюджет і бюджетна система	2
6.	Податки та податкова система	2
7.	Державні цільові фонди	4
8.	Місцеві фінанси	4
9.	Державний кредит і державний борг	4
10.	Фінанси суб'єктів господарювання	4
	Усього:	26

4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Суть, необхідність та функції фінансів	2
2.	Фінансова система України	2
3.	Фінансової політика і фінансовий механізм	2
4.	Державні фінанси	2
5.	Бюджет і бюджетна система	2
6.	Податки та податкова система	2
7.	Державні цільові фонди	2
8.	Місцеві фінанси	2
9.	Державний кредит і державний борг	2
10.	Фінанси суб'єктів господарювання	2
	Усього:	20

5. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності - за джерелом інформації:

І група. Словесні методи:

Лекція. Має інформаційний характер, чіткий план. Структура лекції підпорядковується логіці предмета. Стимулює конкретно образне мислення, активізує логічне мислення.

Пояснення. Доказовий виклад матеріалу, пов'язаний з вивченням правил, економічних законів, господарських явищ, вимог нормативного законодавства. Застосовують на лекціях, під час практичних, консультацій тощо.

Розповідь. Дає послідовний виклад ознак, особливостей, якостей предметів та явищ (опис окремої категорії, поняття тощо). Застосовують на лекціях, практичних заняттях як фрагмент.

Бесіда. Розмова викладача зі студентами на підставі чіткої системи, заздалегідь визначених запитань, які підводять слухачів до активного засвоєння системи фактів, нового поняття або закономірностей. Застосовується на лекціях, практичних заняттях.

Евристична бесіда. Дає її учасникам можливість самостійно знаходити можливі відповіді на проблемні питання, має розвивальний характер.

Інструктаж. Має інформативний локальний характер, дуже близький до розпорядження алгоритмічного типу. Застосовується при наданні вказівок до виконання домашнього завдання, заповнення первинних документів та форм звітності тощо. Активна роль належить викладачу.

II група. Наочні методи

Спостереження. Забезпечує безпосереднє сприйняття явищ дійсності (господарського процесу, роботи обліково-економічного апарату) Застосовується під час проходження виробничої та переддипломної практики

Ілюстрація, демонстрація. Показ ілюстрованих посібників, макетів бухгалтерських документів, фінансової, податкової, статистичної звітності, плакатів, малюнків на дошці, таблиць тощо. Ілюстрація передбачає показ матеріалів у статичному вигляді Застосовується на лекціях, під час практичних занять, тощо

III група. Практичні методи

Вправа Полягає у повторенні певних дій, під час яких виробляють уміння та навички застосування набутих знань як у звичайних, так і незвичайних умовах Застосовують на практичних заняттях

Тренувальна вправа Виконуються за певним зразком, інструкцією

Тести Виконуються самостійно

– за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

– за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

– за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- навчальні дискусії;
- створення ситуації пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

6. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно – рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

Методи письмового контролю: модульне тестування, розв'язок ситуаційних завдань та задач.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз. Формою підсумкового контролю після закінчення вивчення дисципліни є екзамен.

6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Економічні передумови виникнення і розвитку фінансів.
2. Необхідність та сутність фінансів.
3. Функції та роль фінансів.
4. Взаємозв'язок фінансів з іншими елементами економічної системи.
5. Історичний аспект становлення і розвитку фінансової науки.
6. Предмет і метод фінансової науки.
7. Розвиток фінансової науки в Україні.
8. Сучасна світова наукова фінансова думка.
9. Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин.
10. Склад та структура фінансових ресурсів.
11. Джерела формування фінансових ресурсів.
12. Поняття “фінансова система”. Теоретичні основи побудови фінансової системи.
13. Структура фінансової системи.
14. Призначення і специфічні ознаки сфер та ланок фінансової системи.
15. Правові та організаційні основи фінансової системи.
16. Сутність, складові і типи фінансової політики.
17. Завдання і принципи фінансової політики.
18. Форми і методи реалізації фінансової політики.
19. Організаційне забезпечення фінансової політики.
20. Правове забезпечення фінансової політики.
21. Фінансова політика України на сучасному етапі.
22. Призначення і роль фінансового механізму.
23. Склад і структура фінансового механізму.
24. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання.
25. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведений фінансовий баланс держави. Основні зміни у фінансовому плануванні при переході до ринку.
26. Управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти управління.
27. Функції вищих законодавчих і виконавчих органів державної влади та управління щодо загального управління фінансами.
28. Фінансові показники як складова фінансового механізму.
29. Сутність фінансів підприємств, принципи їх організації та зміст.
30. Функції фінансів підприємств і їх характеристика.
31. Фінансові ресурси підприємств, їх склад і характеристика.
32. Організація фінансів підприємств різних форм власності.
33. Зміст, завдання та організація фінансової роботи на підприємствах.
34. Види грошових надходжень від діяльності підприємства.

35. Методи розрахунку виручки від реалізації.
36. Прибуток: поняття і види.
37. Зміст і класифікація видатків підприємств.
38. Визначення чистого прибутку підприємства.
39. Фінансова звітність як основа оцінки фінансового стану підприємства.
40. Показники оцінки майнового стану підприємства.
41. Показники ліквідності та платоспроможності підприємства.
42. Оцінка фінансової стійкості підприємства.
43. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.
44. Сутність банкрутства підприємств та його види.
45. Причини і наслідки банкрутства підприємств.
46. Фінансова санація підприємств: зміст і порядок здійснення.
47. Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин.
48. Теоретичні основи фінансів домогосподарств.
49. Бюджет домогосподарства, його структура. Сукупні ресурси і сукупні витрати домогосподарства.
50. Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники.
51. Соціальний захист населення.
52. Система показників малозабезпеченості.
53. Суть і функції податків. Роль податків у фіскальній політиці держави.
54. Класифікація податків, її ознаки. Види податків.
55. Загальнодержавні податки., їх характеристика.
56. Місцеві податки і збори. Інші платежі до бюджету.
57. Податкова система: поняття, основи побудови. Принципи й методи оподаткування.
58. Податкова політика. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики.
59. Державна фіскальна служба України, склад служби та основні функції.
60. Економічна природа і суть бюджету. Бюджет як економічна категорія.
61. Функції бюджету, їхня характеристика.
62. Бюджетна політика України, її особливості та значення.
63. Бюджетне законодавство України.
64. Бюджетний устрій і бюджетна система.
65. Структура бюджетної системи України.
66. Принципи побудови бюджетної системи України та їх характеристика.
67. Бюджетний процес та його стадії.
68. Учасники бюджетного процесу.
69. Повноваження учасників бюджетного процесу.
70. Організація бюджетного планування та його удосконалення.
71. Формування доходів державного бюджету, їх склад і структура.
72. Видатки державного бюджету. Основні напрямки використання бюджетних коштів.
73. Бюджетний дефіцит: визначення, причини виникнення, наслідки.

74. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
75. Суть місцевих фінансів. Місцеві фінанси як система.
76. Функції місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин.
77. Місцеві бюджети, їх доходи.
78. Видаткова частина місцевих бюджетів.
79. Система місцевих фінансових інститутів.
80. Склад державних цільових фондів, їх економічна природа і призначення.
81. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів.
82. Пенсійний фонд України.
83. Фонд соціального страхування на випадок безробіття.
84. Фонд соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності.
85. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.
86. Інші централізовані і децентралізовані фонди цільового призначення.
87. Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту.
88. Форми внутрішнього державного кредиту.
89. Форми зовнішнього державного кредиту.
90. Державний борг, його структура.
91. Управління державним боргом. Економічні та соціальні наслідки державного боргу.
92. Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.
93. Класифікація страхування за об'єктами та ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування.
94. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види й форми.
95. Особисте страхування його суть і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування.
96. Страхування кредитних і фінансових ризиків, його необхідність, значення та види. Страхування відповідальності.
97. Доходи і витрати страховика. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.
98. Страховий ринок. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за шкалою Інституту (0-100), національною шкалою та шкалою ECTS на підставі нормативних документів.

7.1. Схема нарахування балів з дисципліни

Навчальна дисципліна «Фінансова система» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною системою.

Дисципліна складається з двох змістових модулів. Перший змістовий модуль – 30 балів, другий ЗМ – 30 балів. Система отримання балів накопичувальна.

Поточне та періодичне оцінювання вивчення дисципліни

Назва теми	Бали
ЗМ I. Сутність та функції фінансової системи України	
Тема 1. Суть, необхідність та функції фінансів	5
Тема 2. Фінансова система України	5
Тема 3. Фінансової політика і фінансовий механізм	5
Тема 4. Державні фінанси	5
Модульна контрольна робота	10
Разом за змістовим модулем I	30
ЗМ II. Фінансова інфраструктура	
Тема 5. Бюджет і бюджетна система	5
Тема 6. Податки та податкова система	5
Тема 7. Державні цільові фонди	5
Тема 8. Місцеві фінанси	5
Тема 9. Державний кредит і державний борг	5
Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання	5
Модульна контрольна робота	10
Разом за змістовим модулем II	40
Підсумковий контроль (екзамен)	30
Всього годин	100

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання та роботу з теоретичним матеріалом на лекційних заняттях та за виконання завдань на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Підсумкове оцінювання вивчення дисципліни шляхом проведення екзамену

Підсумковою формою контролю є екзамен (максимальна кількість балів – 40). На залік виносяться ключові питання, типові завдання, що потребують вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

На екзамен виносяться ключові питання, а також завдання, що потребують творчої відповіді та уміння використовувати отримані знання.

Відповідь на екзаменаційні завдання повинна відповідати таким вимогам:

- бути повною та розгорнутою;
- містити всі необхідні для розкриття змісту питання категорії та поняття;
- втілювати творчі здібності студента у розумінні, викладенні і використанні навчально-програмного матеріалу;
- ґрунтуватись на засвоєнні основної та додаткової літератури;
- мати правильну відповідь на тестове, ситуаційне, практичне завдання

7.2. Критерії підсумкового оцінювання

Проміжок за накопичувальною шкалою Університету	Оцінка чотирибальною національною шкалою
90 та вище	відмінно
75 – 89	добре
60 – 74	задовільно
0 – 59	незадовільно

8 Методичне забезпечення

До уваги студентів: усі навчально-методичні матеріали (робоча програма навчальної дисципліни (силабус), конспект лекцій, плани практичних занять і самостійної роботи тощо) подані в Moodle: <https://dist.krok.edu.ua/course/view.php?id=3059>

9. Рекомендована література

1. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. ддля самост. вивчення дисципліни / Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко 2-ге вид., випр. і доп. К.: Знання-Прес, 2009. 287 с.
2. Азаренкова Г.М. Фінансові ресурси та фінансові потоки: Теоретичний аналіз / Г.М. Азаренкова НБУ; Укр. акад. банк. справи: Харківська філія. Х. : ПП Яковлева, 2012. 202с.
3. Аранчій В.І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В.І. Аранчій К.: "Професіонал", 2010. 304 с.
4. Базилевич .Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: .Навчальний посібник / За заг. ред. В.Д. Базилевича К.; Атіка, 2012. 368с..

5. Базилевич В.Д. Цінні папери. Практикум: Навчальний посібник / В.Д. Базилевич К.: ЦУЛ, 2013. 791 с.
6. Біла О. Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О.Г. Біла Львів: «Магнолія 2006», 2008. 383 с.
7. Боков О. Моніторинг соціальних стандартів та їх вплив на регіональний рівень життя населення України / О. Боков, В. Вітер // Україна: аспекти праці. 2012. № 8. С. 28–34.
8. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси / С.Я. Боринець К.: Знання-Прес, 2008. 311 с,
9. Булгакова С.О., Василенко Л.І. та ін. Державні фінанси / С.О. Булгакова та ін.: Навч. підручник для студ. ВНЗ К.:АВТ, 2014. 389с.
10. Василик О. Д. Теорія фінансів: Підручник / О.Д. Василик К.: НІОС, 2012. 416 с.
11. Даниленко А.І., Береславська О.І., Бесараз Є.О. та ін. Фінансово-кредитні методи державного регулювання економіки / А.І, Даниленко та ін. - Інститут економіки ПАН України. К., 2006. 415 с.
12. Данілов О Д., Фліссак Н.П. Податки в Україні / О.Д. Данілов, Н.П. Фліссак : Учбовий посібник. К. : УкрІНТЕЛ, 2009. 348с.
13. Діденко В.М., Попова В.Д., Прядко В.В. Загальна теорія фінансів: Навч. посібн. для вузів екон. проф. III-IV р. акред. / Буковинський держ. фін.- екон. ін-т. Чернівці: Ратуша, 2010. 638 с.
14. Зайцев О.В. Фінансові розрахунки. Теорія і практика: Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2013. 548 с.
15. Кремень О.І. Фінанси: Навчальний посібник / О.І. Кремень К.: ЦУЛ, 2012. 416 с.
16. Кузнєцова А.Я. Теорія фінансів / А.Я. Кузнєцова : Навч. посіб. для студ. вузів. Л.: ЛБІ НБУ, 2001. 156с.
17. Лайко П.А., Мних М.В. Фінанси підприємств / П.А. Лайко, М.В. Мних : Підручник для студ. вузів / Академія муніципального управління. К.: Знання України, 2004. 428 с.
18. Леоненко П.М. Теорія фінансів: Навч. Посібник / П.М. Леоненко Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
19. Макаренко М.І. Міжнародні фінанси / М.І. Макаренко : Навчальний посібник К.: ЦУЛ, 2013. 548 с.
20. Михайлів З.В., Гаталяк З.П., Горбаль Н.І. Міжнародні кредитно-розрахункові відносини та валютні операції / З.В. Михайлів, З.П. Гаталяк, Н.І. Горбаль : Навч. посібник. Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. 244 с.
21. Міжнародні фінанси: Підручник / А.С. Філіпенко, Т.С.Шеметта ін.; за ред. О.І. Рогача. К.: Либідь, 2003. 784 с.
22. Мних О. Б. Особливості інноваційно-організаційного розвитку регіональної економіки в умовах поглиблення кризи / О. Б. Мних, Г. М. Захарчин, Є. В. Гончаров // Регіональна економіка. 2011. № 4. С. 132-139.
23. Мозговий О. М. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2015. 557 с.

24. Назаренко А. С. Теоретичні підходи до визначення сутності економічної категорії "фінансовий потенціал підприємства" / А. С. Назаренко // Економіка. Фінанси. Право. 2009. №8. С. 22-29.
25. Науменков С. В. Особливості управління фінансами в холдингових компаніях / С.В. Науменков // Фінанси України. 2008. № 1. С. 93-107.
26. Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси / О.М. Ніколаєва : Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2013. 354 с.
27. Петрашко Л. П. Міжнародні фінанси: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Л.П. Петрашко К.: КНЕУ, 2013. 221 с.
28. Прямухіна Н.В. Ринок фінансових послуг Н.В. Прямухіна : Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2013. 304 с.
29. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник / О.Р. Романенко К: Центр навчальної літератури, 2014. 312с.
30. Ушакова Н.М., Кучер Г.В., Александров В.Т., Недбаєва С.М. Державні фінанси: Інтегр. навч.-атест. комплекс: Навч. підручник для студ. ВНЗ / За ред. А.А. Мазаракі. К.: АВТ, 2004. Т. 2: Управління державним боргом. 357 с.
31. Фінанси держави: Навч.-метод, посіб. для самост. вивч. дисципл. / Львівська комерц. акад. / В.С. Загорський (уклад.) Л., 2002. 62с.
32. Фінанси зарубіжних країн: Навч. посібн. для студ. ВНЗ / За заг. ред. М.І. Кардіна. Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. К. : Кондор, 2004. 384с.
33. Худолій Л.М. Теорія фінансів: Навч.-метод. посіб. / Європейський ун-т. К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2003. 167с.
34. Чернявська О.В. Словник фахівця фондового ринку: Навчальний посібник К.: ЦУЛ, 2013. 76 с.
35. Юрій С. І., Кізима Т. О., Злепко Н. П., Тріпак М. М. Фінанси: вишкіл студії / Тернопільська академія народного господарства. Інститут фінансів / С.І Юрій (ред.). Т. : Карт-бланш, 2002. 357с.

Комунікації

1. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є **Moodle**. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт та інше – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу.
2. Електронне забезпечення навчання (**Moodle**):
  - » Якщо забули пароль/логін, відправте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: dist.center@krok.edu.ua.
  - » Лекції, плани практичних занять, завдання для самостійного опрацювання, методичні рекомендації для виконання курсової роботи та інше навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщені на платформі **Moodle**: дисципліна «Фінансова система».
  - » Інші засоби зв'язку: **Moodle** (форум курсу, приватні повідомлення).

3. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці дисципліни у *Moodle*, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на *Moodle*, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до *Moodle* є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу dist.center@krok.edu.ua. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.
4. Для проведення он-лайн лекцій, практичних занять використовується платформа *MS Teams*. Увійдіть за допомогою свого імені користувача і пароля Office 365.
5. З розкладом занять можливо ознайомитись на сайті Інституту.

Для цього Вам потрібно обов'язково авторизуватись в системі Office 365. У разі виникнення запитань щодо входу у Ваш кабінет, пишіть на адресу support@krok.edu.ua

Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень *Outlook* (корпоративна пошта Університету «КРОК» викладача курсу). Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Склав доктор філософії Малиновська Галина Василівна.

Ухвалено цикловою комісією фундаментальних дисциплін, туризму та фінансів (протокол № 2 від 23.09.2025 р.).